

Agresivita

Na vysvetlenie...

- **agresia**
 - správanie škodiace niekomu inému
 - bezprostredné správanie
 - sprostredkované
- **agresivita**
 - pripravenosť k agresívnemu konaniu
 - u každého sa prejavuje iným spôsobom
 - závisí na kultúrnych vplyvoch

Typy agresivity

- **mentálna**

- obmedzená na predstavy
 - tiché kliatby, vymýšľanie nešťastných náhod („Škola horí!“) – napomáhajú médiá

- **verbálna**

- zraňovanie slovami
 - narážky, nadávky, pokrikovanie, ponižovanie

- **neverbálna**

- mimické útoky a gestá
 - zovreté päsťe, zadupanie, buchnutie po stole, prebodnutie pohľadom

Typy agresivity

- **grafická**
 - zobrazovanie
 - čmáramenie do zošita, na steny, školské lavice

- **útočná**
 - priame telesné napadnutie zamerané proti osobe alebo veci
 - aj napadnutie vyvolané situáciou
 - strkanie, zápasenie, ruvačky
 - často sa používajú zbrane
 - kniha, pravítko, kameň, palica, nôž etc.

Vysvetľovanie agresivity

- **agresivita je vrodená**
 - T. Hobbes - agresivita je vrodená
 - stav spoločnosti charakterizoval ako „*Bellum omnes contra omnem*“, kde „*Home homini lupus est*“
- **agresivita je odpoveď na situácie**, tieto reakcie sa učíme

Vysvetľovanie agresivity

- **pudový model**

- agresivita je vnímaná ako pud
- dlho neprekonaný
- vypracoval ho Z. Freud
- fyziologické napätie vedie organizmus k cieľu, ktorým je vybitie, ktorého výsledkom je slasť
- vrodenosť agresivity dokazuje v sadistickom a masochistickom správaní
 - ak je blokovaný pud ubližovať iným, orientuje sa na nás samotných

Pudový model

- ego uspokojuje tento pud:

1. priamo

- agresia prebieha **priamo**, naplno a znesiteľnou formou (potýčky bez zlých následkov)

2. nepriamo

- **symbolické konanie**, ktoré zabraňuje vážnym škodám (nadávanie, kreslenie, vtipy, šport, hranie rolí)

3. sublimáciou

- používajú sa **náhradné ciele**, ktoré patria do vyššej úrovne (výnimočné duševné a kultúrne výkony)

Evolučný model

- skúmal ju K. Lorenz
- **intrašpecifická agresivita**
 - útočné správanie sa zvierat navzájom má dôležité biologické funkcie
 - **ohraničenie priestoru**
 - agresivita vymedzuje teritórium
 - núti jedincov rozšíriť sa po celom biotope
 - **istota**
 - agresivita umožňuje zaistiť si pozíciu v rámci stáda (skupiny)
 - istota, že v prípade nebezpečenstva silný jedinci prevezmú moc

Evolučný model

▪ selekcia

- agresivita sa uplatňuje pred párením na zabezpečenie prežitia druhu „vhodnými mutantami“

Stratégie zvládania agresivity

- **obranné mechanizmy, taktiky potlačenia**
 - **dôležité je sebaovládanie**, skrývanie agresivity, zatínanie zubov
 - obísť vec veľkým oblúkom (v debate nereagovať)
 - zatvárať oči, strkať hlavu do piesku
- **neškodné odreagovanie**
 - „ritualizované“, podľa pravidiel prebiehajúce „otváranie ventilov“

Stratégie zvládania agresivity

1. Vesuvius

- hlasné vykričanie zlosti, ale v presne stanovenom časovom limite a na určitom mieste

2. skúšobné pokarhanie a udobrenie

- povedať niekomu čo si o ňom skutočne myslíme, ale najprv nám to musí povoliť a on má právo urobiť to isté

3. Bataca

- bez zábran zbite toho druhého molitanovými palicami, musí s tým súhlasiť

Literatúra

- Kern, H. et al.:Přehled psychologie, 68 - 81